

April 21, 2022

To Whom It May Concern:

I have now reviewed Ms. Gulnara Nussipova's dissertation project – *The Phenomenon of Freedom in the Spiritual and Moral Dimension of Kazakh Philosophy: From Tradition to Modernization* – and am writing this evaluation in my capacity as foreign scientific advisor for her Ph.D. This overview and evaluation of Ms. Nussipova's project is based upon a detailed English synopsis of her research as well as conversations about her research that she and I have conducted, both in person (during my visit to Almaty in the fall of 2019) and virtually since the onset of the pandemic.

Before turning to the details of this overview and evaluation, I note at the outset my judgment that Ms. Nussipova's research meets the expectations for the completion of the degree, Doctor of Philosophy.

Overview. Ms. Nussipova's dissertation project considers the origin and value of the concept of freedom, with particular focus on the concept in Kazakh history, culture, and philosophy. In addition, she makes a case for the ongoing importance of her research to contemporary Kazakh culture and the future well-being of the Kazakh nation and its citizens.

Significance of Research. There is, perhaps, no more pressing philosophical topic than that of individual human freedom. It is a source of profound meaning in each person's life. It is the locus of the dignity of each person and the basis of the duty of the state and others to respect each person. It is the foundation of each person's standing as a moral agent and renders them accountable for their actions. It is a profound source of meaning that enables persons to claim their lives as their own and to recognize their narrative histories as reflecting their vision of themselves and their place in the world. It is, thus, not surprising that the concept of freedom has been of interest to philosophers for over two millennia.

Ms. Nussipova's work fits squarely in this long tradition of philosophers analyzing the concept of freedom. By documenting the presence and understanding of this concept in Kazakh history and culture, Ms. Nussipova deepens our understanding of the concept of freedom generally, as well as its place in Kazakh philosophy and culture. By showing its presence in early Kazakh thought, Nussipova further confirms our recognition of the universality of the concept of human freedom and its centrality to human flourishing. She documents, correctly, that we are at a moment in history in which it is particularly important to reinvigorate philosophical study of human freedom. As totalitarian regimes continue to strive to dominate their own citizens and neighboring countries and peoples, the reinvigoration of the study of human freedom is of signal importance. Ms. Nussipova's work is, thus, part of a tradition of fundamental importance to

human dignity and well-being. It is, as she notes, also importantly related to the proper understanding and implementation of the "New Kazakhstan" platform; thus, her research comes at a propitious moment in Kazakh history.

Evaluation. In laying out the details of her dissertation research, Ms. Nussipova displays an impressive mastery of the history of philosophical work on human freedom, including discussion of a) the concept's roots in Hellenistic philosophers, including Socrates, Plato, and Aristotle; b) the concept in medieval philosophy; c) the concept as manifest in the European enlightenment; d) the Russian intellectual tradition's treatment of the concept; and, most importantly, e) the origins and nature of the concept as found throughout Kazakh history, from its emergence in early Kazakh folklore up to the present day. Her work promises to be the most thorough discussion of the concept of freedom in Kazakh thought and will thereby be an important original contribution to the history of philosophy. Her work, however, is not merely of historical interest, for she positions it to inform the development and progress of the "New Kazakhstan" platform.

I understand, moreover, that my high opinion of Ms. Nussipova's research is independently confirmed by the fact that she has had four articles published in a journal recommended by Committee for Control over Science and Education of the Ministry of Education and Science of the Republic of Kazakhstan, and one article published in a journal tracked by SCOPUS.

Recommendation. Ms. Gulnara Nussipova's dissertation project is well-conceived and contributes to a topic of great importance for humanity generally and Kazakh society in particular. Her discussion of the history and present understanding of the concept of freedom is thorough, detailed, and insightful. For these reasons as well as those stated above, Ms. Nussipova's dissertation project is up to the standards expected of a dissertation project at a North American, Research One University. She is a talented philosopher who conducts her research with care and distinction.

Please do not hesitate to contact me if I can be of any further assistance.

Sincerely,

James M. Petrik

James M. Petrik
Chair & Professor of Philosophy
Ohio University
Athens, OH 45701
petrik@ohio.edu
1(740) 590-6775

2022 жылғы 21 сәуір

Талап еткен орынға:

Мен Гүлнар Нүсіпова ханымның «Қазақ философиясының рухани-адамгершілік өлшеміндегі еркіндік феномені: дәстүрден жаңғыруға дейін» атты диссертациялық жұмысымен танысып, оның диссертациясының шетелдік ғылыми жетекшісі ретінде өз бағамды беремін. Нүсіпова ханымның жобасына шолу және берілген бағалау оның зерттеуінің ағылшын тіліндегі қысқаша мазмұнына, сондай-ақ оның жеке өзімен (2019 жылдың күзінде Алматыға барған сапарымда) және пандемия басталғаннан бері виртуалды жүргізген зерттеулері туралы әңгімелеріне негізделген.

Осы шолу мен бағалауға жан-жақты тоқталмас бұрын, мен Нүсіпова ханымның зерттеулері PhD докторы дәрежесіне қойылатын талаптарға сай келетінін атап өткім келеді.

Шолу. Нүсіпова ханымның диссертациялық жобасында еркіндік ұғымының шығу тегі мен мәні қарастырылып, қазақ тарихында, мәдениетінде, философиясында бұл ұғымға ерекше мән берілген. Сонымен қатар, бұл зерттеудің қазіргі қазақ мәдениеті және қазақ ұлты үшін, оның азаматтарының болашақ әл-ауқаты үшін өзектілігін дәлелдейді.

Зерттеудің маңыздылығы. Адамның жеке басының еркіндігінен маңызды философиялық тақырып жоқ шығар. Бұл әр адамның өміріндегі терең мағынаның бастауы. Еркіндік әрбір адамның қадір-қасиетінің орны және әрбір адамды құрметтеу мемлекеттің де, басқалардың да парыздық негізі. Бұл кез-келген адамның адамгершілік ұстанымына байланысты, оған өз іс-әрекеттері үшін жауапкершілік жүктейді. Адамдарға өз өмірлерін [тек] өздері анықтауға мүмкіндік береді, олардың нарративті тарихы өздері туралы және әлемдегі орны туралы көзқарастарын көрсетеді. Сондықтан еркіндік ұғымы екі мың жылдан астам уақыт бойы философтарды қызықтырғаны таңқаларлық емес.

Нүсіпова ханымның жұмысы еркіндік тұжырымдамасын талдайтын философтардың дәстүріне толық сай келеді. Нүсіпова ханым қазақ тарихы мен мәдениетінде бұл ұғымның болуы мен түсінігін құжаттай отырып, жалпы еркіндік ұғымын, сонымен қатар оның қазақ философиясы мен мәдениетіндегі орнын түсінуімізді тереңдете түседі. Нүсіпова еркіндіктің ежелгі қазақ ойында бар екенін көрсете отырып, адам еркіндігі тұжырымдамасының әмбебаптығын және оның адам дамуындағы басты орнын мойындағанымызды тағы да растайды. Ол қазіргі тарихи кезеңде адам еркіндігін философиялық тұрғыдан зерттеуді жандандыру ерекше маңызды екенін дұрыс дәлелдейді. Тоталитарлық режимдер өз азаматтарына, көршілес елдер мен халықтарына үстемдік ету ұмтылыстарына байланысты, адам еркіндігін зерттеуді жандандырудың маңызы зор. Осылайша, Нүсіпова ханымның жұмысы адамның қадір-қасиеті мен игілігі үшін іргелі маңызы бар дәстүрдің бір бөлігі болып табылады. Оның пікірінше, бұл «Жаңа Қазақстан»

тұғырнамасын дұрыс түсіну және жүзеге асыру үшін де маңызды; осылайша, оны зерттеу Қазақстан тарихының қолайлы кезеңіне сәйкес келеді.

Бағалау. Диссертациялық жұмысты жан-жақты баяндай отырып, Нүсіпова ханым адам еркіндігіне қатысты философиялық еңбектің тарихын әсерлі түсінеді, соның ішінде а) эллинизм философтары, Сократ, Платон және Аристотель тұжырымдамасының тамыры туралы; б) ортағасырлық философиядағы тұжырымдама; в) Еуропалық ағартушылықта көрсетілген тұжырымдама; г) орыс интеллектуалдық дәстүріндегі тұжырымыдаманы түсіндіруді; және ең бастысы, д) ежелгі қазақ фольклорында пайда болғаннан бастап бүгінгі күнге дейінгі бүкіл қазақ тарихындағы еркіндік ұғымының шығу тегі мен табиғатын қамтиды. Оның жұмысы қазақ ойындағы еркіндік тұжырымдамасын барынша жан-жақты талқылауға және сол арқылы философия тарихына маңызды өзіндік үлес қосады деп сенеміз. Оның жұмысы тек тарихи қызығушылық қана тудырмайды, ол «Жаңа Қазақстан» платформасының дамуы мен ілгерілеуі туралы хабардар етеді.

Сонымен қатар, Нүсіпова ханымның зерттеулеріне деген жоғары пікірімді оның Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі Ғылым және білім саласындағы бақылау комитеті ұсынған журналда жарияланған төрт мақаласы және SCOPUS қадағалайтын журналда жарияланған бір мақала.

Ұсыныс. Гүлнар Нүсіпова ханымның диссертациялық жобасы жан-жақты ойластырылған және жалпы адамзат үшін, оның ішінде қазақстандық қоғам үшін үлес қосатын өте маңызды тақырып. Оның тарихты талқылауы және еркіндік ұғымының қазіргі түсінігі мұқият, жан-жақты және терең. Осы себептерге байланысты, сондай-ақ жоғарыда аталған, Нүсіпова ханымның диссертациялық жобасы Солтүстік Америка Research One университетіндегі диссертациялық жобаға қажетті стандарттарға сәйкес келеді. Ол өз зерттеулерін мұқият және ерекше жүргізетін дарынды философ.

Құрметпен,
Джеймс М. Петрик
Философия кафедрасының меңгерушісі және профессоры
Огайо университеті,
Атенс, ОН 45701
petrik@ohio.edu
1(740) 590-6775

21 Апреля 2022

По месту требования:

Я ознакомился с диссертационной работой г-жи Гульнары Нусиповой «Феномен свободы в духовно-нравственном измерении казахской философии: от традиции к модернизации» и выражаю данную оценку в качестве зарубежного научного руководителя ее кандидатской диссертации. Данный обзор и оценка проекта г-жи Нусиповой основаны на подробном кратком изложении ее исследования на английском языке, а также переговорах об ее исследованиях, которые мы с ней провели как лично (во время моего визита в Алматы осенью 2019 г.), так и виртуально с начала пандемии.

Прежде чем перейти к деталям данного обзора и оценки, я с самого начала отмечу, что исследование г-жи Нусиповой соответствует ожиданиям для получения степени доктора философии.

Обзор. В диссертационном проекте г-жи Нусиповой рассматриваются происхождение и значение понятия свободы, уделяется особое внимание этому концепту в казахской истории, культуре и философии. Кроме того, она обосновывает актуальную значимость своих исследований для современной казахстанской культуры и будущего благополучия казахстанской нации и ее граждан.

Значимость исследования. Пожалуй, нет более важной философской темы, чем тема индивидуальной человеческой свободы. Это источник глубокого смысла в жизни каждого человека. Это место достоинства каждого человека и основа обязанности государства и других уважать каждого человека. Это основа нравственного положения каждого человека и это возлагает на него ответственность за свои действия. Это глубокий источник смысла, который позволяет людям утверждать свои жизни [только] своими собственными и признавать, что их нарративные истории отражают их видение самих себя и своего места в мире. Поэтому неудивительно, что понятие свободы интересовало философов на протяжении более двух тысячелетий.

Работа г-жи Нусиповой полностью вписывается в эту давнюю традицию философов, анализирующих концепцию свободы. Документируя наличие и понимание данного концепта в казахской истории и культуре, г-жа Нусипова углубляет наше понимание понятия свободы в целом, а также его места в казахской философии и культуре. Показывая его наличие в ранней казахской мысли, Нусипова еще раз подтверждает наше признание универсальности концепции человеческой свободы и ее центрального места в человеческом процветании. Она правильно документирует, что мы переживаем момент истории, когда особенно важно оживить философское исследование человеческой свободы. Поскольку тоталитарные режимы продолжают стремиться господствовать над своими гражданами, соседними странами и народами, активизация изучения свободы человека имеет

огромное значение. Таким образом, работа г-жи Нусиповой является частью традиции, имеющей фундаментальное значение для человеческого достоинства и благополучия. Это, как она отмечает, также важно для надлежащего понимания и реализации платформы «Новый Казахстан»; таким образом, ее исследование приходится на благоприятный момент казахстанской истории.

Оценка. Излагая детали своего диссертационного исследования, г-жа Нусипова показывает впечатляющее владение историей философского труда о [концепте] свободе человека, включая обсуждение а) корней концепции у эллинистических философов, включая Сократа, Платона и Аристотеля; б) концепт в средневековой философии; в) концепт, выраженный в европейском Просвещении; г) трактовка концепта в русской интеллектуальной традиции; и, самое главное, д) происхождение и природу концепта на протяжении всей казахской истории, от его появления в раннем казахском фольклоре до наших дней. Ее работа обещает стать наиболее обстоятельным обсуждением концепции свободы в казахской мысли и тем самым станет важным оригинальным вкладом в историю философии. Ее работа, однако, представляет не только исторический интерес, так как она определяет ее для информирования о развитии и прогрессе платформы «Новый Казахстан».

Я понимаю, кроме того, что мое высокое мнение об исследованиях г-жи Нусиповой независимо подтверждается тем фактом, что она имеет четыре статьи, опубликованные в журнале, рекомендованном Комитетом по контролю за наукой и образованием Министерства образования и науки Республики Казахстан и одну статью, опубликованную в журнале, отслеживаемом SCOPUS.

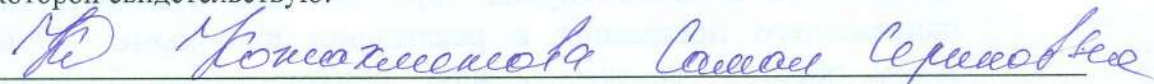
Рекомендация. Диссертационный проект г-жи Гульнары Нусиповой хорошо продуман и вносит вклад в тему, очень значимую для человечества в целом и казахстанского общества в частности. Ее обсуждение истории и современного понимания концепции свободы тщательно, подробно и проницательно. По этим причинам, а также по указанным выше, диссертационный проект г-жи Нусиповой соответствует стандартам, предъявляемым к диссертационному проекту в Североамериканском Research One University. Она талантливый философ, который проводит свои исследования с вниманием и отличием.

Пожалуйста, не стесняйтесь обращаться ко мне, если я могу быть полезным.

Искренне,
Джеймс М. Петрик
Заведующий и профессор философии
Университет Огайо,
Афины, ОН 45701
petrik@ohio.edu
1(740) 590-6775

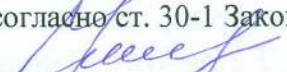
Республика Казахстан, город Алматы,
третье мая две тысячи двадцать второго года.

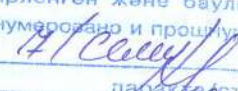
Текст настоящего документа переведен с английского языка на казахский и русский языки известным мне переводчиком гр. Кожаметовой Самал Сериковной, подлинность подписи которой свидетельствую:

Подпись

'03' мая 2022 года. Я, Абусыдыкова Айжан Бекбосыновна, нотариус города Алматы, действующая на основании государственной лицензии № 15019473 от 04 ноября 2015 года, выданной Комитетом регистрационной службы и оказания правовой помощи Министерства юстиции Республики Казахстан, свидетельствую подлинность подписи переводчика гр. Кожаметовой Самал Сериковны. Личность подписавшей документ установлена, дееспособность проверена.

Зарегистрировано в реестре за № 2209
Оплачено согласно ст. 30-1 Закона РК «О Нотариате»
Нотариус

Немірленген және баулықталған
Пронумеровано и прошнуровано на
#1
параграф(а) страниц
Нотариус

ET6805361220503092232Y776111

Нотариаттық іс-әрекеттің бірегей нөмірі / Уникальный номер нотариального действия